

Article history:

Received: 15 March 2024

Received in revised form: 18 May 2024

Accepted: 20 May 2024

Published online: 21 May 2024

Explaining the Model of Development of Financial Resources in Professional Sports in Iran

Midia Rahmani

Phd student of sport management, department of physical education and sport sciences, Qazvin branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran. E-mail: Midiarahmani@gmail.com

Nima Majedi

Corresponding Author, Phd student of sport management, department of physical education and sport sciences, Qazvin branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran. E-mail: nima.majedi@gmail.com

Mahdi Naderi Nasab

Assistant professor of sport management, department of physical education and sport sciences, Qazvin branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran. E-mail: Mehdynderinasab@yahoo.com

Article Info

Article type:

Research Article

Keywords:

Financial resources, job creation, financial support, management stability, financial platforms

ABSTRACT

Introduction: The purpose of this research was to explain the development model of financial resources in professional sports in Iran.

Method: The present research is descriptive-correlation in terms of type and applied in terms of purpose, which was conducted in the form of a survey. The statistical population of this research included all managers and board members of sports federations and clubs and members of the club's economic and marketing group with several years of experience. The statistical sample was estimated based on the sufficient number for modeling in PLS software (388 people). The researcher-made questionnaire (taken from the qualitative phase) was used. Due to the non-normality of the distribution of most of the research variables (the results of the Kolmogorov-Smirnov test), Smart PLS version 4 software was used to model and measure the multiple relationships of the research variables. All hypotheses have been tested at $p \geq 0.05$ level.

Results : Based on the path analysis, it was found that commercialization and marketing directly have a positive and significant effect on the development of financial resources of Iran's professional sports. Also, the results showed that the dimension of entrepreneurship, governance and the structure of professional sports on the development of financial resources. Iran's professional sports are meaningful. Also, the effect of major challenges on its consequences was significant. This study tried to provide a model for the development of financial resources in professional sports in Iran; which can highlight the dimensions of the development of its financial resources and help to improve financial performance in Iran's professional sports.

conclusion: Therefore, it can be said that the development of small-scale financial resources can bring public attention and economic benefits to sports clubs and encourage more people to join the club and thus lead to long-term economic benefits in the club. to exercise.

Cite this article: Rahmani, M. , Majedi, N. and Naderinasab, M. (2024). Explaining the Model of Development of Financial Resources in Professional Sports in Iran. *New Approaches in Sports Mmanagement*, 12(44), 107-119. doi: 10.22034/ntsmj.2024.2029522.1000

Publisher: Iranian Scientific Association of Sports Management

Extended Abstract

Introduction

Today, sports clubs have various motivations to earn profit, under the influence of the club's competitive views (Chadwick 2022) and based on the principles of free market capitalism; Also, in order to develop financial resources, sports clubs and federations need to function like an economic enterprise (Shojaei et al. 2021). The importance of financial issues for sports clubs doubles during epidemics, such as Kovid-19, which causes financial losses and damages to the commercial sector of sports clubs (Panel et al., 2021). . These financial damages on the bodies of sports clubs and federations highlighted the need to change their structure and strategic plans in order to achieve the development of financial resources. According to the mentioned cases and technological, social, political and environmental changes, one of the main challenges of sports club management is the challenge of sustaining resources in order to maintain the competitive advantage of Cansino et al., 2018). Considering the limited financial resources of Iranian sports clubs and federations, in order to achieve the development of financial resources through sports, sports clubs and federations should start business related to professional sports through entrepreneurship. Fajardo et al. 2021) to develop so that they can generate employment (Maamari et al. 2020) and have various financial incomes for them and cause economic prosperity and as a result the development of financial resources. These cases highlight the need to pay attention to the development of financial resources through entrepreneurship and job creation.

Methods

The current research is applied in terms of purpose and descriptive-survey in terms of nature; which has been done in the field. The statistical population of this research is all managers and members of the board of directors of federations (football, basketball, volleyball, handball, athletics, wrestling and weight-lifting) and sports clubs (Zob Ahan Isfahan, Gitti Pasand Isfahan, Mes Rafsanjan, Folad Khuzestan, Nod Urmia, Havadar, Pikan, etc.) and members of the economic and marketing group formed the club with several years of experience. The statistical sample was estimated to be 10 to 20 times the dimensions drawn in the conceptual model based on the sufficient number for modeling in PLS software (140 people). The minimum size of the statistical sample is determined in a sufficient number based on the number of 14 hidden variables of 140 people, in other words, 10 people are selected as a statistical sample for each hidden variable (Nazarian et al. 2023).

Results

The research findings were examined and analyzed in two descriptive and inferential sections. In the descriptive part, some demographic characteristics of the research subjects are shown. In table (1), the frequency and percentage of gender, education, occupation, experience and age of the research samples are given separately. The results of the Kolmogorov-Smirnov test showed that the significance level of all components is less than $\alpha = 0.05$, so the distribution of all data is non-normal (Table 2). As a result, structural equation model method using PLS software was used to check the relationship of statistical hypotheses. to be

Conclusion

Finally, it is suggested to the country's sports officials to help the development of sports clubs' financial resources by changing the ownership of football clubs from public to private. It is also suggested to help sports clubs in the field of sports club management by offering sports clubs shares to powerful shareholders.

The framework presented in this research also has limitations like any research. First, this research has focused on the development of financial resources, which is a dimension of financial management in professional sports. Therefore, our suggestion is to present the financial issues and challenges of sports clubs in a qualitative study in future research. Second, in this research, the dimensions obtained in the field of development of financial resources were provided through a qualitative study that was the result of the experiences of managers and members of the federation and sports clubs; In other words, the findings of this research were based on the opinion of the respondents, and we did not have access to the financial performance of sports federations and clubs; Therefore, it is suggested that in the next researches, using the financial and administrative documents of federations and sports clubs, the degree of alignment of business plans of federations and sports clubs in line with the development of financial resources should be measured.

Keywords: Financial resources, job creation, financial support, management stability, financial platforms.

تبیین مدل توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران. رایانامه: Midiarahmani@gmail.com

میدیا رحمانی

استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران. رایانامه: nima.majedi@gmail.com

نیما ماجدی

استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران. رایانامه: Mehdynaderinasab@yahoo.com

مهدی نادری نسب

چکیده

اطلاعات مقاله

مقدمه: هدف از این پژوهش تبیین مدل توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران بود.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

روش: پژوهش حاضر از نظر نوع توصیفی-همبستگی و از نظر هدف کاربردی می‌باشد که به شکل پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه مدیران و عضو هیئت رئیسه فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی و اعضای گروه اقتصادی و بازاریابی باشگاه با چندین سال تجربه بودند. نمونه آماری بر اساس تعداد قابل کفایت جهت مدل‌سازی در نرم‌افزار PLS برآورد شد (۳۸۸ نفر). از پرسشنامه محقق ساخته (برگرفته از فاز کیفی) که استفاده شد. به دلیل غیرطبیعی بودن توزیع اکثر متغیرهای پژوهش (نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف) مدل‌یابی و سنجش روابط چندگانه متغیرهای پژوهش از نرم‌افزار Smart PLS نسخه ۴ استفاده شد. کلیه فرضیه‌ها در سطح $p \leq 0.05$ آزمون شده‌اند.

یافته: بر اساس تحلیل مسیر مشخص شد تجاری‌سازی و بازاریابی به‌طور مستقیم دارای اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران دارد همچنین نتایج نشان داد که بعد کارآفرینی، حاکمیتی و ساختار ورزش حرفه‌ای بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران معنی‌داری دارد. همچنین اثر بعد چالش‌های کلان بر پیامدهای آن معنی‌دار بود. این مطالعه در تلاش برای ارائه الگوی برای توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران بود؛ که بتواند ابعاد توسعه منابع مالی آن را برجسته نماید و به بهبود عملکرد مالی در ورزش حرفه‌ای ایران کمک کند.

بحث و نتیجه‌گیری: بنابراین می‌توان گفت که توسعه منابع مالی در مقیاس کوچک می‌تواند توجه عمومی و منافع اقتصادی را برای باشگاه‌ها ورزشی به ارمغان بیاورد و افراد بیشتری را به باشگاه تشویق کند و در نتیجه منجر به مزایای اقتصادی درازمدت در باشگاه‌های ورزشی شود.

کلیدواژه‌ها:

منابع مالی، اشتغال زایی، حمایت مالی، ثبات مدیریت، بسترهای مالی

استناد: رحمانی، میدیا، ماجدی، نیما و نادری نسب، مهدی. (۱۴۰۳). تبیین مدل توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۲ (۴۴)، ۱۰۷-۱۱۹. doi: 10.22034/ntsmj.2024.2029522.1000

مقدمه

امروزه باشگاه‌ها^۱ و فدراسیون‌های ورزشی^۲ در سطح جهان، درآمدهای میلیاردری از طریق یک بازار جهانی کسب می‌کنند (دیمیتروپولوس و همکاران^۳، ۲۰۱۶)، اما باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی ایران به دلیل فساد زیربنای و به طور خاص‌تر کنترل و دخالت دولت بر آنان و قوانین ضعیف فدراسیون‌های ورزشی، درآمد مالی ناچیزی دارند (منصوری و همکاران ۲۰۲۲)، به طوری که باشگاه‌های ایرانی توانایی رقابت با باشگاه‌های آسیا را ندارند. به همین خاطر اهمیت باز طراحی قوانین دولتی و تغییر در مدل‌های مالکیت (خصوصی سازی، استفاده از سهامداران خارجی و ...) باشگاه‌های ورزشی در جهت رسیدن به توسعه منابع مالی برجسته می‌شود؛ بنابراین تقویت پایه‌های مالی باشگاه‌های ورزشی (روهده و همکاران ۲۰۱۸)، از طریق یک برنامه استراتژیک برای باشگاه‌های ورزشی ایرانی از اهمیت بالایی برخوردار است؛ بنابراین توسعه منابع مالی می‌تواند به عنوان به یک عامل رقابتی، کلیدی برای موفقیت باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی ایران در سطح ملی و بین‌المللی باشد.

امروزه باشگاه‌های ورزشی انگیزه‌های مختلفی برای کسب سود، تحت تاثیر دیدگاه‌های رقابتی باشگاه (چادویک ۲۰۲۲) و مبتنی بر اصول سرمایه‌داری بازار آزاد قرار دارند؛ همچنین باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی برای توسعه منابع مالی، نیازمند عملکردی به مانند یک بنگاه‌های اقتصادی دارند (شجاعی و همکاران ۲۰۲۱). اهمیت مسائل مالی برای باشگاه‌های ورزشی در زمان پیدایی‌های همه‌گیر، همچون کووید-۱۹، دو چندان می‌شود که ضررهای مالی و آسیب‌های زیادی بر بخش تجاری باشگاه‌های ورزشی دارد (پانل و همکاران ۲۰۲۱). این آسیب‌های مالی بر بدنه باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی، لزوم تغییر در ساختار و برنامه‌های راهبردی آنان، در جهت رسیدن به توسعه منابع مالی را برجسته نمود.

با توجه به موارد گفته شده و تغییرات تکنولوژیکی، اجتماعی، سیاسی و زیست محیطی، یکی از چالش‌های اصلی مدیریت باشگاه‌های ورزشی، چالش پایداری منابع در جهت حفظ مزیت رقابتی می‌باشد (کانسینو و همکاران ۲۰۱۸). با توجه به محدودیت منابع مالی باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی ایرانی، به منظور دستیابی به توسعه منابع مالی از طریق ورزش، باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی باید کسب و کار مرتبط با ورزش حرفه‌ای را از طریق کارآفرینی (فجاردو و همکاران ۲۰۲۱) توسعه دهند تا بتوانند اشتغال‌زایی (معماری و همکاران ۲۰۲۰) کنند و درآمدهای مالی گوناگونی برای آنان داشته باشند و باعث رونق اقتصادی و در نتیجه توسعه منابع مالی شوند. این موارد لزوم توجه به توسعه منابع مالی از طریق کارآفرینی و اشتغال‌زایی را برجسته می‌کند.

در کشور ما به دلیل حاکمیت غالب دولت بر بدنه ورزش، درآمد حاصل از آن برای دولت ذخیره شده و صرف مصارفی غیر ورزشی می‌شود. یکی از راه‌های که بتوان باشگاه‌های ورزشی را از انحصار دولت در آورد، خصوصی‌سازی (منصوری و همکاران ۲۰۲۲) آنان است. خصوصی‌سازی در اکثر باشگاه‌های دنیا امر عادی و قانونی تلقی می‌شود، اما در ایران هنوز اجرایی نشده است. در صورتی که باشگاه‌های ورزشی به بخش خصوصی واگذار شوند، این باشگاه‌ها می‌توانند استراتژی‌ها و اهداف خود را به عنوان یک نهاد حقوقی مستقل توسعه دهند و درآمدهای باشگاه را در جهت اجرای برنامه‌های مالی باشگاه و دستیابی به توسعه منابع مالی (فجاردو و همکاران ۲۰۲۱) مصرف کنند. همچنین استفاده از یک سیستم منسجم مالی از طریق تدوین برنامه‌ها و ایجاد شرایطی برای خصوصی‌سازی باشگاه‌های ورزشی می‌تواند در جهت کاهش مسائل مالی و کمک به توسعه منابع مالی این باشگاه‌ها موثر باشد (اتقیا و همکاران ۲۰۲۴). با توجه به مسائل مطرح شده، لزوم توجه به توسعه منابع مالی از طریق خصوصی‌سازی باشگاه‌های ورزشی برجسته می‌شود.

مرور ادبیات حاکی از این بود که تحقیقاتی به صورت گسسته به اندازه‌گیری تحلیل مسائل مالی در باشگاه‌های ورزشی (فرناندز-ویلارینو^۴، ۲۰۲۱)، ثبات اقتصادی دو و میدانی بین دانشگاهی (میتن و همکاران ۲۰۱۳)، ثبات مالی در انجمن‌های ورزشی (بینگام و همکاران ۲۰۱۳)، مسائل مالی و تنوع جنسیتی در فوتبال حرفه‌ای (کلارسون و همکاران ۲۰۲۲)، مدیریت مالی و سود در فدراسیون‌های ورزشی اسپانیا (گووارا و همکاران ۲۰۲۱)، تأثیر لیگ اروپای یوفا و لیگ قهرمانان اروپا بر مدیریت مالی، طبقه‌بندی مدل کسب و کار برای باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی حرفه‌ای اروپا؛ به سوی اقتصاد فوتبال پایدار (باک و همکاران ۲۰۲۲) و پایداری اقتصادی راه حل

1 Clubs

2 Sports federations

3 Dimitropoulos et al.

4 Fernández-Villarino

رفع مشکلات مالی (اتقیا و همکاران ۲۰۲۴) پرداخته‌اند. در نهایت تسلیمی و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی عوامل موثر بر تأمین مالی فدراسیون‌های ورزشی پرداخته‌اند (تسلیمی و همکاران ۲۰۱۹). شهبازی و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با بررسی و طراحی مدل تأمین مالی ورزش‌های سودمحور با تأکید بر ورزش زنان نشان دادند که کدگذاری باز ۱۱۴ مفهوم، در بخش کدگذاری محوری تعداد ۲۰ مقوله فرعی و در نهایت در مرحله کدگذاری گزینشی تعداد ۵ مقوله اصلی (شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها) احصاء شد (شهبازی و همکاران ۲۰۲۳). با توجه به این بررسی مشخص می‌شود که شواهد کافی در زمینه بررسی توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران تا زمان انجام این تحقیق وجود ندارد؛ بنابراین این خلأ در مطالعات پیشین وجود دارد که به تحلیل ابعاد توسعه منابع مالی پایدار باشگاه‌های ورزشی پرداخته نشده است.

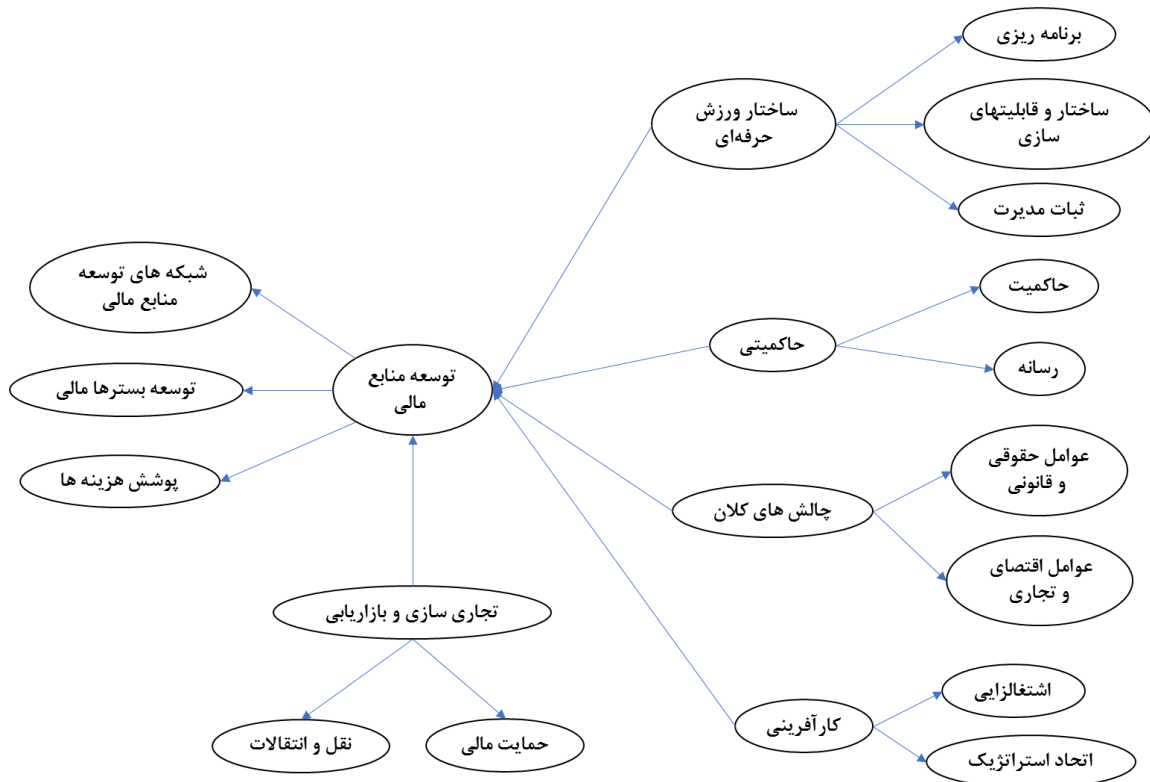
امروزه تجزیه و تحلیل مالی، نقش مهمی در تصمیم‌گیری مدیریت باشگاه‌های ورزشی ایفا می‌کند (اتقیا و همکاران ۲۰۲۴). مدیران و تیم اقتصادی و مالی باشگاه‌های ورزشی باید بتوانند شاخص‌های مالی را برای توسعه منابع مالی باشگاه ورزشی در محیط‌های پویا شناسایی و برنامه‌ریزی لازم را انجام دهند، اما تا به حال تحقیقی که به صورت منسجم رویکرد توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران را بررسی کند هنوز یافت نشده و شواهد حاکی از این است که باشگاه‌های ورزشی ایران از یک طرح مالی منسجم استفاده نمی‌کنند؛ این موارد لزوم توجه به توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران را برجسته می‌کند.

به طوری که در چند سال اخیر مشاهده شده است که بسیاری از تیم‌ها و باشگاه‌های ورزشی به دلیل نبود وضع مالی خوب و حامیان مالی از شرکت در مسابقات مختلف از جمله ملی و بین‌المللی بازمانده‌اند؛ بنابراین سرمایه‌گذاری شرکت‌های خصوصی و بنگاه‌های اقتصادی در صنعت ورزش بحثی است که سال‌های متمادی در کانون توجه بوده و به طور روز افزون به اهمیت آن افزوده می‌شود (مورا و همکاران ۲۰۲۴).

در حال حاضر، مسئله تأمین مالی در اکثر باشگاه‌ها و تیم‌های ورزشی در کشور ما یکی از دغدغه‌های مهم و اساسی مدیران ورزشی است. با این حال، با توجه به وضعیتی که امروزه بر ورزش کشور حاکم است، شرکت‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و کارخانه‌های مشهور و پر سرمایه از سرمایه‌گذاری در ورزش خودداری می‌کنند، به طوری که بیشتر تیم‌های ورزشی برخی از استان‌ها و شهرها به دلیل فقدان حامی مالی از شرکت در مسابقات داخلی، ملی و بین‌المللی بازمانده‌اند (محمدیان و همکاران ۲۰۲۳). بدیهی است که چرخه سرمایه حامیان و ورزش، در صورتی که در تعامل مثبت و اصولی در کنار هم قرار گیرند، باعث رشد و گسترش یکدیگر می‌شوند و به تبع آن موجب درگیر شدن بخش‌های مختلف جامعه و از همه مهم‌تر باعث رشد ورزش کشور و عوامل تولید می‌شوند که در نهایت به اشتغال‌زایی می‌انجامد.

در حالی که اندیشمندان حوزه توسعه ورزش، اهمیت مسائل مالی را برای باشگاه‌های ورزشی برای ادامه فعالیت در محیط پویا را برجسته کرده‌اند (میلینگتون و همکاران ۲۰۲۲)، اما دیدگاه‌های محدودی در زمینه ورزش حرفه‌ای وجود دارد (۱۴). همچنین برخی تحقیقات، ورشکستگی باشگاه‌ها و فدراسیون‌های ورزشی را تحلیل کرده‌اند (آلامینوس و همکاران ۲۰۱۹) که لزوم بررسی توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای را برجسته می‌کند؛ بنابراین باید از زوایای مختلفی توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای بررسی شود. علیرغم اهمیت توسعه منابع مالی برای باشگاه و فدراسیون‌های ورزشی، هنوز یک ساختار جامع و یا یک دستورالعمل اجرایی مربوط به توسعه منابع مالی در ادبیات مدیریت ورزشی ارائه نشده است. در نتیجه صنعت ورزش فاقد یک نوآوری برای ارائه یک رویکرد ساختاری مبتنی بر توسعه منابع مالی است؛ از این‌رو چارچوب و اجزای توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای، باید رمزگشایی شود؛ بنابراین سوال ما این است که:

الگوی توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران چگونه است؟

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-پیمایشی می‌باشد؛ که به شکل میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه مدیران و عضو هیئت رئیسه فدراسیون‌ها (فوتبال، بسکتبال، والیبال، هندبال، دو و میدانی، کشتی و وزنه‌برداری) و باشگاه‌های ورزشی (ذوب آهن اصفهان، گیتی پسند اصفهان، مس رفسنجان، فولاد خوزستان، نود ارومیه، هوادار، پیکان و ...) و اعضای گروه اقتصادی و بازاریابی باشگاه با چندین سال تجربه تشکیل دادند. نمونه آماری بر اساس تعداد قابل کفایت جهت مدل‌سازی در نرم‌افزار PLS به میزان ۱۰ تا ۲۰ برابر ابعاد ترسیم شده در مدل مفهومی برآورد شد (۱۴۰ نفر). حداقل حجم نمونه آماری به تعداد قابل کفایت بر اساس تعداد ۱۴ متغیر پنهان ۱۴۰ نفر تعیین شده است، به عبارتی بابت هر متغیر پنهان ۱۰ نفر به عنوان نمونه آماری مشخص شده است (نظریان و همکاران ۲۰۲۳). در نهایت از طریق نمونه‌گیری دردسترس، ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. پرسشنامه‌ها حاضر بین ۴۰۰ نفر به صورت آنلاین توزیع گردید و در نهایت ۳۹۲ پرسشنامه جمع‌آوری شد که از این تعداد ۳۸۸ پرسشنامه به طور کامل تکمیل و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. پرسشنامه تحقیق حاضر برگرفته از مطالعه کیفی (مصاحبه) و مطالعه اسنادی بود. این پرسشنامه شامل دو بخش مجزا بود. در بخش اول پرسشنامه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری تحقیق مورد ارزیابی قرار گرفته است. بخش دوم پرسشنامه شامل متغیرهای اصلی پرسشنامه بودند. متغیرهای پرسشنامه شامل ابعاد ساختار ورزش حرفه‌ای، حاکمیتی، چالش‌های کلان، کارآفرینی، تجاری سازی و بازاریابی و توسعه منابع مالی بود. در این پژوهش ضرایب آلفای کرونباخ پرسشنامه با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ محاسبه شد و پرسشنامه از پایایی $\alpha = 0.97$ برخوردار بود. سپس پایایی و روایی سازه به صورت مراحل گزارش شده در قسمت یافته‌ها با استفاده از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس^۱ تأیید گردید. جهت تحلیل یافته‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در دو بخش تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم سازه سه متغیر و تحلیل مسیر بین آن‌ها استفاده شد. به جهت غیرطبیعی بودن توزیع اکثر متغیرهای پژوهش (نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف) (نرم افزار SPSS) از نرم‌افزار اسمارت پی-ال‌اس نسخه ۴ استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش توصیفی، برخی از ویژگی‌های جمعیت شناختی آزمودنی‌های تحقیق نشان داده شده است. در جدول (۱)، تعداد فراوانی و درصد جنسیت، تحصیلات، شغل، سابقه و سن نمونه‌های پژوهش به تفکیک آورده شده است.

جدول ۱: توصیف آماری نمونه

متغیر	نوع	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۲۶۳	۶۷/۸
	زن	۱۲۵	۳۲/۲
شغل	مدیر عامل	۴۰	۱۰/۳
	عضو هیئت مدیره باشگاه	۱۳۷	۳۵/۳
	عضو هیئت رئیسه فدراسیون	۹۳	۲۳/۹
سابقه	عضو کارگروه اقتصادی و بازاریابی	۱۱۸	۳۰/۴
	۱ تا ۵	۲۵	۶/۴
	۶ تا ۱۰	۶۷	۱۷/۳
	۱۱ تا ۱۵	۸۶	۲۲/۲
	۱۶ تا ۲۰	۱۱۶	۲۹/۹
سن	۲۱ سال و بیشتر	۹۴	۲۴/۲
	میانگین	۴۳/۶۱	انحراف معیار ۷/۳۴

نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف نشان داد که سطح معنی‌داری تمام مؤلفه‌ها کمتر از $\alpha=0/05$ می‌باشد، لذا توزیع تمام داده‌ها غیر نرمال است (جدول ۲) در نتیجه برای بررسی ارتباط فرضیه‌های آماری از روش مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار PLS استفاده شود.

جدول ۲. نتایج آزمون کلموگراف اسمیرنوف

متغیرها	تعداد	Z	سطح معنی‌داری	نتیجه
اتحاد استراتژیک	۳۸۸	۱/۹۹	۰/۰۰۱	غیر نرمال
اشتغالزایی	۳۸۸	۲/۵۴	۰/۰۰۱	غیر نرمال
برنامه‌ریزی	۳۸۸	۲/۱۷	۰/۰۰۱	غیر نرمال
تجاری سازی و بازاریابی	۳۸۸	۳/۰۹	۰/۰۰۱	غیر نرمال
توسعه بسترهای مالی	۳۸۸	۲/۸۳	۰/۰۰۱	غیر نرمال
توسعه منابع مالی	۳۸۸	۲/۵۱	۰/۰۰۱	غیر نرمال
ثبات مدیریت	۳۸۸	۲/۱۸	۰/۰۰۱	غیر نرمال
حاکمیت	۳۸۸	۳/۲۴	۰/۰۰۱	غیر نرمال
حاکمیتی	۳۸۸	۲/۵۷	۰/۰۰۱	غیر نرمال
حمایت مالی	۳۸۸	۲/۶۳	۰/۰۰۱	غیر نرمال
رسانه	۳۸۸	۳/۱۳	۰/۰۰۱	غیر نرمال
ساختار و قابلیت‌های سازمانی	۳۸۸	۲/۸۴	۰/۰۰۱	غیر نرمال
ساختار ورزش حرفه‌ای	۳۸۸	۲/۳۹	۰/۰۰۱	غیر نرمال
شبکه‌های توسعه منابع مالی	۳۸۸	۳/۴۱	۰/۰۰۱	غیر نرمال
عوامل اقتصادی و تجاری	۳۸۸	۳/۷۷	۰/۰۰۱	غیر نرمال
عوامل حقوقی و قانونی	۳۸۸	۲/۶۹	۰/۰۰۱	غیر نرمال
نقل و انتقالات	۳۸۸	۲/۵۷	۰/۰۰۱	غیر نرمال
پوشش هزینه‌ها	۳۸۸	۳/۳۷	۰/۰۰۱	غیر نرمال

چالش‌های کلان	۳۸۸	۳/۱۴	۰/۰۰۱	غیر نرمال
کارآفرینی	۳۸۸	۲/۴۶	۰/۰۰۱	غیر نرمال

روایی مدل اندازه‌گیری: جهت سنجش برازش مدل اندازه‌گیری؛ از پایایی شاخص، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده گردید. پایایی شاخص برای سنجش پایایی درونی، شامل سه معیار ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی است. بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه، محاسبه و مقدار مناسب آن برابر و یا بیشتر از ۰/۴ می‌باشد. در ادامه، تجزیه و تحلیل پژوهش بر اساس سؤال‌های تأیید شده صورت گرفته است. روایی همگرا با استفاده از معیار متوسط واریانس استخراج شده^۱ (AVE) ارزیابی شده است. جهت بررسی روایی واگرایی مدل اندازه‌گیری، از دو ماتریس روایی همبستگی متغیر لاتنت^۲ و معیار فرونل و لاکر^۳ استفاده شد. در این پژوهش مشخص می‌شود که همبستگی هر سازه با خودش بیشتر از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها است. در نتیجه روایی واگرایی مدل، مورد تأیید قرار می‌گیرد. همچنین تمامی متغیرها دارای مقدار آلفای کرونباخ بالای ۰/۷۰ و پایایی ترکیبی بالای ۰/۸۰ بودند که نشان‌دهنده این است که مدل دارای پایایی (چه از نظر آلفای کرونباخ و چه از لحاظ پایایی ترکیبی) مناسبی است.

برازش مدل ساختاری: با استفاده از معیارهای ضریب معنادار (T-values)، ضریب تعیین (R^2) و ضریب قدرت پیش‌بینی (Q^2)، برازش مدل ساختاری، مورد ارزیابی قرار گرفت. در ابتدا جهت بررسی رابطه بین سازه‌ها در مدل از T-values استفاده شد (اگر مقدار آن از ۱/۹۶ بیشتر باشد، نشان از صحت رابطه بین سازه‌ها و تأیید فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ است). اکثر مسیرهای روابط بین مؤلفه‌های پژوهش و همچنین گویه‌ها با هریک از عامل‌های خود بزرگ‌تر از ۱/۹۶ و معنی‌دار بودند که حاکی از پیش‌بینی صحیح روابط مدل پژوهشی است. R^2 معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد. مقدار R^2 تنها برای سازه‌های درون‌زای (وابسته) مدل، محاسبه می‌گردد و در مورد سازه‌های برون‌زا، مقدار این معیار صفر است. میزان R^2 از صفر تا یک متغیر است و نشان‌دهنده برازش مدل ساختاری در سه سطح ضعیف (۰/۱۹)، متوسط (۰/۳۳) و قوی (۰/۶۷) است. در این پژوهش میزان R^2 تمامی متغیرهای پژوهش بسیار بالاتر از ۰/۳۳ و در محدوده ۰/۶۷ یا بزرگ‌تر از آن بود و این بدین معنی است که مدل ساختاری پژوهش دارای برازش قوی است.

جدول ۳. خلاصه شاخص‌های مربوط به مدل تحقیق

متغیرها	Average variance extracted (AVE)	Cronbach's alpha	Composite reliability (rho c)
اتحاد استراتژیک	0.620	0.824	0.700
اشتغالزایی	0.686	0.897	0.847
برنامه ریزی	0.625	0.830	0.700
تجاری سازی و بازاریابی	0.608	0.925	0.907
توسعه بسترهای مالی	0.560	0.902	0.880
توسعه منابع مالی	0.516	0.930	0.921
ثبات مدیریت	0.584	0.874	0.817
حاکمیت	0.589	0.884	0.851
حاکمیتی	0.595	0.906	0.887
حمایت مالی	0.656	0.884	0.825
رسانه	0.619	0.890	0.846
ساختار و قابلیت‌های سازمانی	0.580	0.804	0.741
ساختار ورزش حرفه‌ای	0.511	0.881	0.850

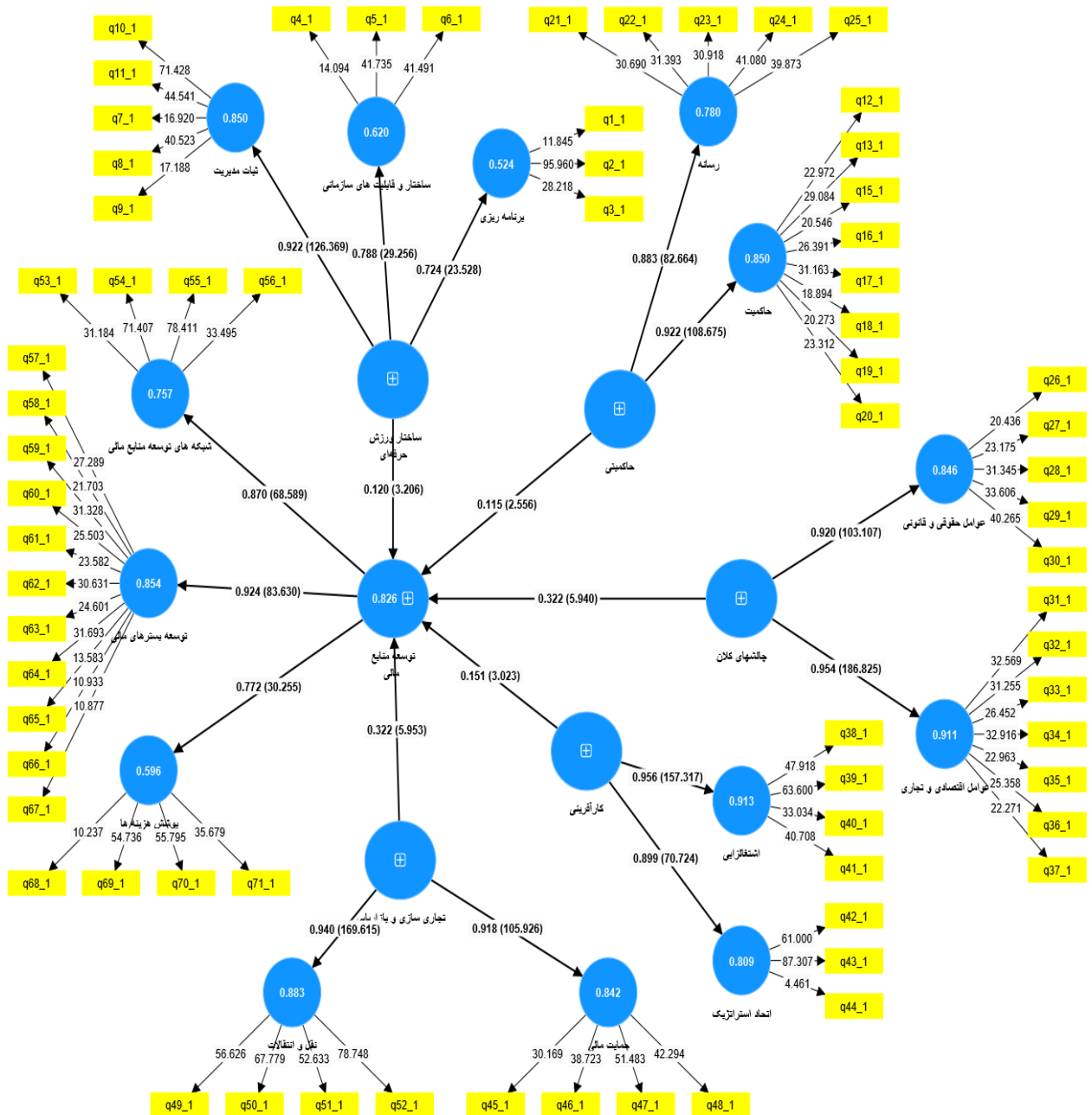
1. Average Variance Extracted
 2. Latent variable correlation
 3. Fronleichram & Loker

0.860	0.906	0.706	شبکه های توسعه منابع مالی
0.851	0.887	0.529	عوامل اقتصادی و تجاری
0.802	0.863	0.559	عوامل حقوقی و قانونی
0.890	0.924	0.753	نقل و انتقالات
0.779	0.861	0.615	پوشش هزینه ها
0.899	0.916	0.577	چالش های کلان
0.868	0.901	0.572	کارآفرینی

به منظور برازش مدل کلی (هر دو بخش مدل اندازه گیری و ساختاری) از معیار SRMR استفاده شد. با توجه به آن که معیار نامبرده برابر ۰/۷۴۳ می باشد، فلذا با توجه به اینکه کمتر از ۰/۰۸ است، برازش کلی مدل مورد تأیید قرار می گیرد.

مدل ساختاری: مدل ساختاری نهایی پژوهش پس از تأیید مدل های اندازه گیری و مراحل تأیید برازش در محیط نرم افزار به صورت

شکل ۲ و جدول ۳ ترسیم و آزمون شد.

شکل ۲: مدل نهایی پژوهش (شامل مقادیر میزان ضریب اثر و ضریب معنی‌داری)

جدول ۴. نتایج مدل نهایی پژوهش

روابط	T statistics (O/STDEV)	ضریب مسیر	سطح معنی‌داری
تجاری سازی و بازاریابی -> توسعه منابع مالی	5.953	0.322	*/*/*
حاکمیتی -> توسعه منابع مالی	2.556	0.115	*/*/*
ساختار ورزش -> حرفه‌ای -> توسعه منابع مالی	3.206	0.120	*/*/*
چالش‌های کلان -> توسعه منابع مالی	5.940	0.322	*/*/*
کارآفرینی -> توسعه منابع مالی	3.023	0.151	*/*/*

با توجه به نتایج جدول ۴، بر اساس تحلیل مسیر مشخص شد تجاری سازی و بازاریابی به‌طور مستقیم دارای اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران دارد و ۰/۳۲ تغییرات آن‌ها را تبیین می‌کند. همچنین نتایج نشان داد که بعد حاکمیتی بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران به‌طور مستقیم اثر مثبت و معنی‌داری دارد و ۰/۱۱ تغییرات این متغیر را تبیین می‌کند. همچنین متغیر ساختار ورزش حرفه‌ای به‌طور مستقیم اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران دارد و ۰/۱۲ تغییرات آن را تبیین می‌کند. همچنین اثر بعد چالش‌های کلان بر پیامدهای آن مثبت، مستقیم و معنی‌دار بود به‌طوری که ۰/۳۲ درصد از تغییرات آن را تبیین می‌کنند. همچنین اثر کارآفرینی بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران مثبت، مستقیم و معنی‌دار بود به‌طوری که ۰/۱۵ درصد از تغییرات آن را تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس تحلیل مسیر مشخص شد تجاری‌سازی و بازاریابی به‌طور مستقیم دارای اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران دارد. با توجه به این یافته می‌توان گفت که یکی از انتقادهای که به فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی ایران وارد است، عدم استفاده از یک رویکرد منسجم در جهت تجاری‌سازی است. از دیدگاه اقتصادی، تجاری سازی می‌تواند از طریق تغییر ساختارهای تخصیص منابع در جهت استفاده بیشتر از مکانیسم بازار به کار رود (برندت و همکاران ۲۰۲۲). همچنین تجاری‌سازی به عنوان یک رویکرد برای کسب درآمد مالی (فریتز و همکاران ۲۰۱۷) و توسعه منابع مالی در بین فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی در نظر گرفته می‌شود. تجاری سازی در بخش‌های مختلفی همچون ساختار مالکیت باشگاه، حمایت مالی و تعامل با هواداران (نومراتو و همکاران ۲۰۱۸)، می‌تواند به توسعه منابع مالی فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی کمک کند (وینل و همکاران ۲۰۲۲). علاوه بر این طی دهه‌های گذشته، باشگاه‌های ورزشی در کشورهای توسعه یافته، روند تجاری‌سازی را طی کرده است (استورم و همکاران ۲۰۱۷)، اما باشگاه‌های ورزشی ایران از این قضیه مستثنا هستند و از لحاظ اقتصادی به سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی وابسته هستند. با توجه مشکلات سد راه باشگاه‌های ورزشی ایرانی، می‌توان گفت که تجاری‌سازی فرصت‌های را برای باشگاه‌های ورزشی ایرانی ایجاد می‌کند تا به یک سود مستمر برسند و در جهت توسعه منابع مالی حرکت کنند (اتقیا و همکاران ۲۰۲۴).

همچنین نتایج نشان داد که بعد حاکمیتی بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران به‌طور مستقیم اثر مثبت و معنی‌داری دارد. این یافته تاکید می‌کند که حاکمیت دولتی در مقابل خصوصی‌سازی و رفع مسائل مربوط به رسانه‌های ورزشی می‌تواند در جهت توسعه منابع مالی باشگاه‌های ورزشی موثر باشد (شه‌بازی و همکاران ۲۰۲۳). این یافته احتمالاً بسترسازی برای توسعه منابع مالی فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی از طریق اقدامات و سیاست‌گذاری‌های مناسب و مدیریت صحیح دولت امکان‌پذیر خواهد کرد. هدایت صحیح پولی که در بخش ورزش هزینه می‌شود که متعلق به همه مردم است و حتی اختصاص حامی دولتی به فدراسیون‌های ورزشی که به دلایل گوناگون در جذب حامی مالی با مشکلاتی روبه‌رو هستند، می‌تواند کمک قابل توجهی به آنها باشد. البته توسعه منابع مالی فدراسیون‌های ورزشی به این معنا نیست که هیچ کمکی از دولت دریافت نکنند. دولت وظیفه دارد برای ورزش قهرمانی هزینه کند، اما دولت موظف است شرایطی را فراهم کند تا فدراسیون‌ها بتوانند بدون دغدغه مالی برنامه‌های خود را اجرایی نمایند. فدراسیون‌ها نیز مکلف هستند تا به عنوان یک نهاد غیردولتی و مستقل بخشی از هزینه‌های جاری خود را تأمین کنند و فقط نباید به فکر هزینه باشند.

همچنین متغیر ساختار ورزش حرفه‌ای به طور مستقیم اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران دارد. در تبیین این یافته می‌توان به مطالعات قبلی رجوع نمود. به طوری که مشخص شده است که در حال حاضر ساختار بیشتر باشگاه‌های مطرح دنیا به صورت خصوصی اداره می‌شوند، اما باشگاه‌های فوتبال ایران بیشتر به صورت دولتی اداره می‌شوند. به همین خاطر به نظر می‌رسد؛ جهت توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای (بوچهولز و همکاران ۲۰۱۷)، می‌توان از طریق تغییر ساختار مالکیت باشگاه (خصوصی‌سازی، فروش به افراد ثروتمند، تبدیل باشگاه به یک شرکت سهامی عام) اقدام نمود (گروتتر و همکاران ۲۰۱۹، پریگز و همکاران ۲۰۲۰). با توجه به این موارد می‌توان گفت که خصوصی‌سازی به عنوان یک نوآوری و تغییر در ساختار ورزش حرفه‌ای و قابلیت‌های سازمانی فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی ایرانی برای توسعه منابع مالی ضروری می‌باشد.

همچنین اثر بعد چالش‌های کلان بر پیامدهای آن مثبت، مستقیم و معنی‌دار بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که ضعف در رویکردهای حقوقی و قانونی و اقتصادی و تجاری فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی می‌تواند در جهت رسیدن به توسعه منابع مالی اختلال ایجاد کند؛ بنابراین با بازطراحی قوانین موجود و استفاده از یک رویکرد منسجم اقتصادی - تجاری می‌توان شاهد رشد منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران بود. از این رو فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی، علاوه بر فعالیت‌های ورزشی و ارائه خدمات؛ جهت حفظ مزیت رقابتی، باید به عنوان یک بنگاه اقتصادی و شرکت تجاری فعالیت کنند (شهپازی و همکاران ۲۰۲۳). باشگاه‌های ورزشی ایران نیز از این قضیه مستثنا نیستند و جهت رفع چالش‌های مالی، باید به سمت کسب درآمد و توسعه منابع مالی حرکت کنند، اما اکثر باشگاه‌های ورزشی ایران توسط سازمان‌های دولتی اداره می‌شوند و تحت شرایط قانونی دولت، سازمان لیگ و فدراسیون‌های ورزشی هستند. تعداد معدودی از این باشگاه‌ها به صورت خاص از شرکت‌های صنعتی حمایت می‌شوند که باعث ورود منابع درآمدی و عدم حفظ تعادل رقابتی در بین باشگاه‌ها می‌شود.

همچنین اثر کارآفرینی بر توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران مثبت، مستقیم و معنی‌دار بود. با توجه به این یافته می‌توان گفت که در جهت توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران می‌توان از طریق کارآفرینی اقدام نمود. شواهد علمی حاکی از این است که توسعه منابع مالی از نیازمندی‌های فدراسیون‌های و باشگاه‌های ورزشی در عصر حاضر می‌باشد (هامر اشمیت و همکاران ۲۰۲۲)؛ که باشگاه‌های ورزشی از روش‌های مختلفی برای رسیدن به این درآمد مستمر استفاده می‌کنند. به نظر می‌رسد، استفاده از یک رویکرد نوآورانه، جهت تغییر کسب و کار مرتبط با باشگاه بتواند باعث بقا و کسب درآمد مستمر در این محیط رقابتی شود (نونز و همکاران ۲۰۱۶). این رویکردهای نوآورانه می‌تواند به شکل "اشتغال‌زایی" برای هواداران، اعضا و باشگاه باشد؛ به عبارتی در زمان‌های که مکان‌های ورزشی باشگاه استفاده ورزشی ندارند، در جهت استفاده عموم مردم تغییر کاربری دهند (مثل اجاره استادیوم جهت برگزاری کنسرت‌ها)؛ یا شغل‌های جدیدی همچون "ایجاد کمپ ورزشی و اجاره آن"، "موزه ورزشی"، "رستوران با برند باشگاه" در سطح شهر و یا در ورزشگاه، "فروشگاه ورزشی" در سطح شهر یا در فضای ورزشی باشگاه جهت فروش البسه ایجاد نمایند تا از این روش به یک درآمد مستمر و استقلال مالی برسند. از طرفی انتقادهای زیادی به نحوه اداره و مدیریت فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی وجود دارد (واگنر و همکاران ۲۰۲۱).

به صورت کلی و با توجه به مدل طراحی شده می‌توان گفت که توسعه منابع مالی ورزش حرفه‌ای ایران در بستر عوامل مختلفی قرار دارد که در این بستر باشگاه‌های زیادی در رسیدن به توسعه منابع مالی شکست خورده‌اند، در این پژوهش مشخص شد که در صورتی که راهبردهای مناسبی جهت توسعه منابع مالی اتخاذ شود می‌توان شاهد افزایش در توسعه منابع مالی، توسعه بسترهای مالی و پوشش هزینه‌ها ممکن است اثر این شکست را کاهش دهند و باعث توسعه منابع مالی باشگاه‌های ورزشی شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر به نظر می‌رسد، استفاده از یک رویکرد نوآورانه، جهت تغییر کسب و کار مرتبط با باشگاه بتواند باعث بقا و توسعه منابع مالی در این محیط رقابتی شود. از سویی دیگر می‌توان گفت که این مطالعه الگویی برای توسعه منابع مالی در ورزش حرفه‌ای ایران ارائه کرده است؛ که بتواند ابعاد توسعه منابع مالی آن را برجسته نماید و به بهبود عملکرد مالی در ورزش حرفه‌ای ایران کمک کند. مطالعه حاضر استدلال می‌کند که رسیدن به توسعه منابع مالی فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی و تقویت آن در گرو استفاده از یک رویکرد مالی با در نظر گرفتن ابعاد ارائه شده در این پژوهش است. این ابعاد شامل برنامه‌ریزی، ساختار و قابلیت‌های سازمانی، ثبات مدیریت، حاکمیت، رسانه،

برطرف کردن موانع حقوقی و قانونی، اقتصادی و تجاری، اشتغالزایی، اتحاد استراتژیک، حمایت مالی، نقل و انتقالات، شبکه توسعه منابع مالی، توسعه بسترهای مالی و پوشش هزینه‌ها می‌باشد.

در نهایت به مسئولان ورزشی کشور پیشنهاد می‌شود که با تغییر مالکیت باشگاه‌های فوتبال از دولتی به خصوصی به توسعه منابع مالی باشگاه‌های ورزشی کمک کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود که از طریق عرضه سهام باشگاه‌های ورزشی به سهامداران قدرتمند به عرصه مدیریت باشگاه ورزشی در جهت توسعه منابع مالی به باشگاه‌های ورزشی کمک کنند.

که چارچوب ارائه شده در این پژوهش نیز به مانند هر تحقیقی دارای محدودیت‌های می‌باشد، اول، این پژوهش بر توسعه منابع مالی متمرکز بوده است که یک بعد از مدیریت مالی در ورزش حرفه‌ای است؛ از این رو پیشنهاد ما این است که در تحقیقات آینده مسائل و چالش‌های مالی باشگاه‌های ورزشی در یک مطالعه کیفی ارائه شود. دوم، در این پژوهش ابعاد به دست آمده در زمینه توسعه منابع مالی، از طریق یک مطالعه کیفی که حاصل تجربیات مدیران و اعضا فدراسیون و باشگاه‌های ورزشی بود، فراهم شد؛ به عبارتی یافته‌های این تحقیق بر گرفته از نظر پاسخ دهندگان بود و ما به عملکرد مالی فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی دسترسی نداشته و بنابراین پیشنهاد می‌شود در تحقیقات بعدی با استفاده از اسناد مالی و اداری فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی، میزان همسویی برنامه‌های تجاری فدراسیون‌ها و باشگاه‌های ورزشی در راستای توسعه منابع مالی سنجیده شود.

منابع

- Mansouri H, Boroujerdi SS, Dickson G, Hossini RNS. The Corruption Formation Process in Iranian Football. *Physical Culture and Sport*. 2022;94(1):1-10.
- Rohde M, Breuer C. Competing by investments or efficiency? Exploring financial and sporting efficiency of club ownership structures in European football. *Sport Management Review*. 2018;21(5):563-81.
- Chadwick S. From utilitarianism and neoclassical sport management to a new geopolitical economy of sport. *European Sport Management Quarterly*. 2022:1-20.
- Shojaei H, Ameri MHS, Talebpour M. Identification of effective indicators in the economic valuation model for intangible assets of Iranian FUTSAL Premier League clubs with future research approach. 2021.
- Parnell D, Bond AJ, Widdop P, Cockayne D. Football Worlds: Business and networks during COVID-19. *Soccer & Society*. 2021;22(1-2):19-26.
- Cancino CA, La Paz AI, Ramaprasad A, Syn T. Technological innovation for sustainable growth: An ontological perspective. *Journal of Cleaner Production*. 2018;179:31-41.
- Escamilla-Fajardo P, Alguacil M, Gómez-Tafalla AM. Effects of entrepreneurial orientation and passion for work on performance variables in sports clubs. *Sustainability*. 2021;13(5):2920.
- Memari Z, Pandari AR, Ehsani M, Mahmudi S. Business management in the football industry from a supply chain management perspective. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*. 2020.
- Atghia N, Nazarian A. Economic sustainability: a solution to the financial problems of football clubs. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 2024;14(1):56-79.
- Mitten M, Ross SF. A Regulatory Solution to Better Promote the Educational Values and Economic Sustainability of Intercollegiate Athletics. *Or L Rev*. 2013;92:837.
- Bingham T, Walters G. Financial sustainability within UK charities: Community sport trusts and corporate social responsibility partnerships. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 2013;24(3):606-29.
- Clarkson B, Philippou C. Gender diversity and financial sustainability in professional football: a competitive strategy and proposed interdisciplinary research agenda. *Managing Sport and Leisure*. 2022:1-5.
- Guevara JC, Martín E, Arcas MJ. Financial Sustainability and earnings Management in the Spanish sports federations: A multi-Theoretical approach. *Sustainability*. 2021;13(4):2099.
- Buck C, Ifland S. Toward an enduring football economy: a business model taxonomy for Europe's professional football clubs. *European Sport Management Quarterly*. 2022:1-21.
- Taslimi Z, Hemati Nejad MA, Gholizade MH, Pasvar MH. Financing grassroots sport federation's framework with a focus on self-sufficiency. *Sport Management and Development*. 2019;8(4):41-50.
- Shahbazi P, Farzadfar M, Bagheri Asl F, Soroush S. Designing a financing model for profit-oriented sports with emphasis on women's sports. *Sport Management Journal*. 2023.
- Mura R, Vicentini F, Canini D, Rossi G. Are Italian football clubs embracing sustainability? *Corporate Governance and Research & Development Studies*. 2024(2024/1).
- Mohammadian Moghadam M, Nazari R. Sustainable Revenue in Private Sports Clubs of Iran. *Sports Business Journal*. 2023;3(3):103-18.

- Millington R, Giles AR, van Luijk N, Hayhurst LM. Sport for sustainability? The extractives industry, sport, and sustainable development. *Journal of Sport and Social Issues*. 2022;46(3):293-317.
- Alaminos D, Fernández MÁ. Why do football clubs fail financially? A financial distress prediction model for European professional football industry. *PloS one*. 2019;14(12):e0225989.
- Nazarian A, Shahzad M, Ding X, Appolloni A. Do TQM Instigate Sustainable Development: Identifying the Key Role of Green Innovation and Knowledge Management. *Journal of the Knowledge Economy*. 2023:1-26.
- Brandt C, Kurscheidt M. Striving for social sustainability of football commercialization: An ethnographic case study of the German fan-governed club HFC Falke. *Sustainability*. 2022;14(15):9230.
- Fritz K, Schoenmueller V, Bruhn M. Authenticity in branding—exploring antecedents and consequences of brand authenticity. *European journal of marketing*. 2017;51(2):324-48.
- Numerato D, Giulianotti R. Citizen, consumer, citizen: The interplay of market and political identities within contemporary football fan cultures. *Journal of Consumer Culture*. 2018;18(2):336-55.
- Winell E, Armbrrecht J, Lundberg E, Nilsson J. How are fans affected by the commercialization of elite sports? A review of the literature and a research agenda. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 2022(ahead-of-print).
- Storm R, Wagner U, Nielsen K. When sport meets business: A brief introduction. 2017.
- Buchholz F, Lopatta K. Stakeholder salience of economic investors on professional football clubs in Europe. *European Sport Management Quarterly*. 2017;17(4):506-30.
- Gruettner A, editor What we know and what we do not know about digital technologies in the sports industry 2019: Americas Conference on Information Systems (AMCIS).
- Prigge S, Tegtmeier L. Football stocks: a new asset class attractive to institutional investors? Empirical results and impulses for researching investor motivations beyond return. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 2020.
- Hammerschmidt J, Kraus S, Jones P. Sport entrepreneurship: definition and conceptualization. *Journal of Small Business Strategy*. 2022;32(2):1-10.
- Núñez-Pomar J, Prado-Gascó V, Sanz VA, Hervás JC, Moreno FC. Does size matter? Entrepreneurial orientation and performance in Spanish sports firms. *Journal of Business Research*. 2016;69(11):5336-41.
- Wagner U, Storm RK, Cortsen K. Commercialization, Governance Problems, and the Future of European Football—Or Why the European Super League Is Not a Solution to the Challenges Facing Football. *International journal of sport communication*. 2021;14(3):321-33.